

GAZETA MUZEALNA

BIULETYN INFORMACYJNY

MUZEUM

ZIEMI KARLIŃSKIEJ

Egzemplarz bezpłatny

Karlin. Rynek, widok na nieistniejący dzisiaj Dom Napoleona. Lata 50. XX wieku.

Po długiej przerwie dotarł do Państwa piąty numer GAZETY MUZEALNEJ. W bieżącym numerze kontynuowana jest historia kościoła w Karlinie, która ze względu na dużą zawartość materiału, swój ciąg dalszy będzie miała w następnym numerze. Zapraszamy do aktywnego udziału w Nocy Muzeów, która w Karlinie odbędzie się

27 maja - zaczynamy od 17.00 na placu przy Muzeum. Na uczestników czekają różnorodności muzealne o których przeczytają Państwo na stronie trzeciej. Zapraszamy również do zwiedzania nowej wystawy czasowej pn. Karlin. Wspomnienia starego obiektywu. Już po raz kolejny odkrywamy szuflady muzealnego archiwum, tym razem są to fotografie z powojennego

Karlina, poczynając od lat 50. XX w., a kończąc na latach 80. XX wieku. Informujemy również, że wystawa Karlin na starej pocztówce w 3D została włączona w ekspozycję stałą. Poza tym rubryka Nowe eksponaty w Muzeum stała się stałym punktem biuletynu, a o nowościach przeczytają Państwo na stronie piątej.

w numerze:

Nowa wystawa
strona 2

Historia jednego zabytku
strona 6

Nowe eksponaty w muzeum
strona 5

Nowa wystawa w muzeum

Zapraszamy na nową wystawę do Muzeum Ziemi Karlińskiej - Karlino. Wspomnienia starego obiektywu. Tym razem prezentowane są archiwalne fotografie z lat 50. – 90.

Karlino. Widok na Rynek. Lata 50. XX w.

20 marca podczas uroczystości obchodów Dnia Osadnika 2017 nastąpiło uroczyste otwarcie wystawy cyklu Z archiwum Muzeum Ziemi Karlińskiej - Karlino. *Wspomnienia starego obiektywu*. Od 23 marca wystawa została udostępniona w Muzeum Ziemi Karlińskiej.

Wystawy z cyklu: Z archiwum Muzeum Ziemi Karlińskiej to cykl wystaw na które składają się zasoby na co dzień niedostępne dla zwiedzających. Co jakiś czas prezentowane są zbiory w formie wystaw czasowych i przedstawiają dany temat a przede wszystkim są świadectwem lokalnej historii Karlina, tej przed wojennej i powojennej. Udostępnione były dotychczas fotografie archiwalne dotyczące przedwojennych pocztówek z wizerunkiem Karlina, karlińskiego sportu, piłki nożnej oraz erupcji ropy naftowej. Tym razem odkrywamy czasy powojenne naszego dziedzictwa kulturowego – naszą architekturę.

Są to fotografie z lat 50 – 90 XX w. Przewarżają przede wszystkim zbiory własne muzeum, które kompletowane były od kilku lat. Korzystano m.in. z zasobów Archiwum Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Koszalinie, kroniki miasta Karlina oraz zbiorów prywatnych osób, które chciały się podzielić cennymi zbiorami.

Karlino. Widok na Ratusz. Lata 50. XX w.

NOC MUZEÓW

Spotkania z kulturą w Karlinie 2017

27 MAJ 2017

**ZAPRASZAMY NA MUZEALNE ROZMAITOŚCI
NA PLAC PRZED MUZEUM ZIEMI KARLIŃSKIEJ
GODZ. 17.00 - 22.00**

W programie:

10:00 Poszukiwanie historii – wykopaliska z GRUPĄ ROBOCZĄ
17.00 Oficjalne rozpoczęcie

Na placu przed muzeum stoiska w klimacie tradycyjnym:

*pieczenie podplomyków, wykonywanie biżuterii z guzików,
przędzenie wełny, tworzymy z masy solnej, wykonywanie
serwetek, kawiarenka, gry plenerowe: bilard holenderski,
otello, mastermind, memory i inne, ognisko z kiełbasą
oraz zespół muzyczny ON-OFF.

Ponadto różnaitości muzealne.

- * **zostań muzealnikem podczas Nocy Muzeów**
 - opracowywanie kart muzealnych przez uczestników na podstawie eksponatów z magazynu,
 - muzealnik jako badacz - zbieranie wiadomości za pomocą źródeł (rozszyfrowywanie tekstów staroniemieckich),
- * **zanim ujrzą salę muzealną**
(prezentacja eksponatów przechowywanych w magazynie),
- * **poznaj karlińskie legendy w formie GRY MIEJSKIEJ**
- * **Karolino na starej pocztówce w 3D**

Miejsce:

MUZEUM ZIEMI KARLIŃSKIEJ

ORGANIZATORZY:

MUZEUM
ZIEMI KARLIŃSKIEJ

Miejska i Gminna Biblioteka
Publiczna im. Zofii Nałkowskiej
w Karlinie

SZALENI HISTORYCY

Podczas uroczystości Dnia Osadnika obchodzonych 20 marca w Karlinie SZALENI HISTORYCY przy współpracy Muzeum Ziemi Karlińskiej zorganizowali Turniej GRY KARLINOPOLIS.

Przypomnieć należy, że zmiana daty z 4 na 20 marca obchodów Dnia Osadnika wynika z przeprowadzenia kwerendy w kronikach miejskich oraz zasobów w Archiwum Państwowym w Koszalinie. Wynikiem badań ustalono, kiedy do Karlina przybyli pierwsi mieszkańcy narodowości polskiej. W kronikach miejskich znaleziono dwa teksty. Spisane rozmowy przez naszego kronikarza Bole-

śława Kudłę ze Stanisławem Pawlińskim oraz Zygmuntem Gruchotem. Z tych rozmów, zwłaszcza z rozmowy Stanisława Pawlińskiego wynika, że pierwsi osadnicy przybyli do Karlina około 20 marca 1945 roku. Byli to m.in. Stanisław Pawliński, Antoni Głuszko, Jan Malinowski, Henryk Szulc, Stanisław Sowa. Te same osoby wymienia w swoich wspomnieniach pan Zygmunt Gruchot, który przybył do Karlina na początku kwietnia 1945 roku.

Natomiast kwerenda przeprowadzona w zasobie archiwalnym Archiwum Państwowego w Koszalinie nie ustaliła kiedy w Karlinie pojawili się pierwsi osadnicy.

Pierwsze dokumenty wytworzone przez polską administrację w Karlinie, znajdujące się w zasobie AP w Koszalinie pochodzą z maja 1945 roku. Ostatecznie ustalono datę przybycia pierwszych osadników do Karlina na 20 marca 1945 roku.

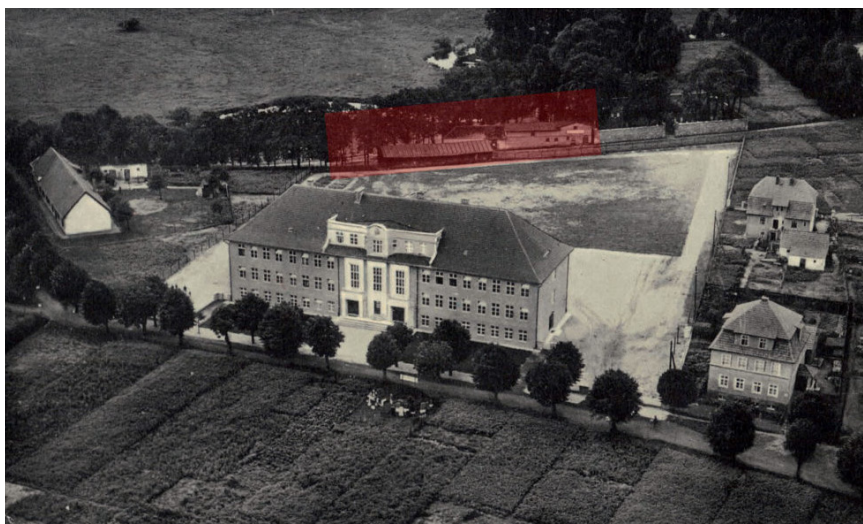
Nowe eksponaty w Muzeum

Do Muzeum Ziemi Karlińskiej trafiły w ostatnim czasie dwa eksponaty, które mocno są związane z Karlinem przedwojennym jak i powojennym.

Dwie podarowane dachówki wyprodukowane przez firmę Gustawa Müllera przed wojną.

Podczas remontu dachu z kamienicy przy ulicy Szczecińskiej pracownicy firmy budowlanej pana Jacka Wyrwickiego zauważyli, że na kilku dachówkach widnieje charakterystyczny stempel: *Gustav Müller Coerlin a/Pers.* Właściciel Pan Jacek Wyrwicki, przekazał dachówki do karlińskiego muzeum. Gustaw Müller właściciel firmy, która znajdowała się w rozwidleniu ulic Parkowej i Spacerowej, tuż obok dawnego cmentarza żydowskiego działała jako prężna firma na rynku lokalnym. Swoją rozkwit przeżywała na początku lat 90. XIX wieku.

Karlin, lata 30. XX wieku. Widok na firmę Gustawa Müllera, która znajdowała się przy dzisiejszej ul. Parkowej.

Drugi cenny eksponat to już historia powojenna. Państwo Filipowicz przekazali do Muzeum zakupioną przez nich taśmę filmową dotyczącą erupcji ropy i gazu w Karlinie w 1980 roku, OPERACJA KARLINO. Godny uwagi jest fakt, że film jest nagrany na tzw. taśmie 16 mm.

Serdecznie dziękujemy.

Taśma filmowa 16 mm firmy FOTON z nagraniem materiałem OPERACJA KARLINO.

Historia jednego zabytku.

W zeszłym numerze GAZETY MUZEALNEJ informowano, że artykuł *Historia jednego zabytku - Kościół pw. św. Michała Archanioła w Karlinie*, ze względu na swoją obszerną historię, będzie podzielony na trzy części. Ze względu na bogactwo zgromadzonego materiału, tekst podzielono na cztery części. Tym samym zakończymy historię w szóstym numerze GAZETY MUZEALNEJ. Zapraszamy do lektury.

Część 3.

Nowy etap historii kościoła p.w. Św. Michała w Karlinie, to lata po II Wojnie Światowej. Zniszczenia ówcześni konserwatorzy oszacowali na 20%. Wg spisu inwentarza majątku kościelnego kościoła w Karlinie z 1956 roku stan kościoła po 1945 roku przejęto z następującymi uszkodzeniami: dachówki na wieży i głównej nawie częściowo pobite, ramy okienne we wszystkich oknach razem z szybami zniszczone, tynk w zakrystii na suficie odpadnięty, organy zniszczone, dzwon w wieży na kościele o zepsutym napędzie elektrycznym. Przed wysświęceniem zbudowano prowizoryczny ołtarz, dokonano reperacji dachu i okna zabezpieczono prowizorycznie na zimę, kosztem dobrowolnych ofiar parafian. Na wiosnę roku 1946 wstawiono i oszklono nowe ramy okienne w zakrystii, a w jesieni tegoż roku wstawiono i oszklono dwa okna w prezbiterium.

Pierwszym proboszczem parafii Karlino został ks. F. Kaczmarek. Po zakończeniu działań wojennych przybył do Karlina jako repatriant wraz z matką i siostrą. Dokładna data objęcia przez niego parafii Karlińskiej nie jest znana. Zarządzenia Administracji Apostolskiej z dnia 15 września 1945 r., informując o powołaniu ks. F. Kaczmarka na samodzielną placówkę duszpasterską do Karlina, nie podaje od kiedy ma ją przejąć. Ksiądz F. Kaczmarek przystąpił do zorganizowania życia religijnego na podległym sobie terenie.

W październiku 1945 r. pełnomocnik Rządu przekazał Kościołowi katolickiemu budynek świątyni protestanckiej w Karlinie. Na mocy pozwolenia Administratora w Gorzowie ks. proboszcz poświęcił tenże kościół 24.X.1945r. Obrano wtedy jego patrona Chrystusa Króla

dziono remont dachu i poświęcono tabernakulum. W 1955 roku zostały częściowo wyremontowane organy. W 1956 roku wstawiono dwa wielkie okna na wieży i przestawiono ambonę na lewą stronę. Z relacji mieszkańców Karlina (pierwszych osadników powojennych) w tych latach 50.

Kościół p.w. św. Michała Archanioła w Karlinie. Widok od strony północnej. Lata 70. XX wieku.

nie uznając patrona jakiego ustalono w czasie wznoszenia tego kościoła w 1510 r. tzn. św. Michała Archanioła. Do pierwotnego patrona kościoła powrócono dopiero w 1962 r. na mocy zarządzenia Kurii Biskupiej w Gorzowie. W 1945 r. kościół został oczyszczony i przygotowany do poświęcenia, którego dokonał ks. Feliks Kaczmarek w dniu 24 października 1945 roku. W lutym 1950 r. poświęcone zostały Stacje Drogi Krzyżowej, a w lipcu tego roku wykonano posadzkę z płyt cementowych. W latach 1953/54 przeprowa-

XX wieku zdemontowano emporę pozostawiając tylko ambonę. Latem 1958 roku dokonano gruntownej naprawy dachu i założono nowy krzyż na wieży. Jesienią 1962 roku ogrodzono kościół siatką, a w elewacji przemurowano spoiny na cementowe. Natomiast w 1963 roku na mocy pisma z dn. 15. XI. 1962 przystąpiono do odnowienia jego wnętrza. Jest to kosztorys rysunków wykonawczych, które mogą być wykonane, po zatwierdzeniu projektu koncepcyjnego przez konserwatora zabytków. W kosztorysie wymienia się: rys. my-

konawcze chóru – 2000 zł, ołtarza głównego – 3000 zł, posadzki – 1500 zł, ołtarzy bocznych 3000 zł, ambony 1500 zł, żyrandol – 1200 zł, kinkiety – 750 zł, razem koszt to 14 450 zł.

W następnej kolejności kościół odmalowano, sprawiono i wstawiono do głównego ołtarza obraz patrona kościoła św. Michała Archaniola, namalowany przez artystę plastyka Władysława Ciesielskiego z Częstochowy. Obraz E.A. Fischera Jezus w Ogrójcu, znajdujący się dotychczas w wielkim ołtarzu, został przeniesiony do bocznego ołtarza. 15 VIII 1965 r. ks. J. Kępka poświęcił nowy obraz Wniebowzięcie Najświętszej Maryi Panny, którego twórcą był W. Ciesielski. Dopiero jesienią 1965 roku założono wspomnianą posadzkę z terakoty w prezbiterium

a latem 1966 r. pozostałej części kościoła. Dokonano zmian związanych z reformą liturgiczną. Jesienią tego samego roku wybudowano nowy ołtarz główny i przykryto go płytą marmurową przywiezioną z Kielc. Zbudowano podstawę i ustawiono na niej tabernakulum obok głównego ołtarza. W listopadzie 1967 roku ks. Józef Kępka poświęcił nowy ołtarz boczny. W 1969 r. na prośbę parafian, świątynia została zradyfonizowana, a latem 1972 roku odmalowano ławki i ściany. Kolejnymi pracami kierował proboszcz ks. St. Głodzik. W 1973 nastąpiła wymiana instalacji elektrycznej, dokonano kapitalnego remontu pieców c.o. i remontu organów. Latem 1979 roku malowano prezbiterium. Ks. St. Głodzik dążył do tego, aby

świątyni parafialnej nadać charakter maryjny. Dlatego 11 lutego 1977 r. umieszczono w ołtarzu głównym obraz Matki Boskiej Częstochowskiej, a na początku lat 80. XX w., w prezbiterium wstawiono dwa witraże figuralne o tematyce maryjnej, które wykonał Tomasz Walkowiak z Dębna. W tym samym okresie zainstalowano ogrzewanie elektryczne, nową radiofonizację i pokryto wieżę blachą miedzianą.

W maju 1983 r., po dziesięciu latach żmudnej pracy konserwatorskiej, powrócił do kościoła obraz Schuberta przedstawiający złożenie Pana Jezusa do grobu. Od lipca przystąpiono do kolejnego malowania całego wnętrza świątyni.

Ciąg dalszy w następnym numerze.

Krzysztof Zalewski

MUZEUM NA WYNOS

W dniach 10-11 maja w Szkole Podstawowej w Karlinie odbyły się pierwsze lekcje muzealne. W ramach programu MUZEUM NA WYNOS, Krzysztof Zalewski przy współpracy nauczycielki historii Iwony Walasek, zaprezentował lekcje muzealne poza murami placówki. Młodzież

szkolna w tych dniach mogła zapoznać się z historią zamku Biskupów Kamińskich. Od kilku lat miesiące maj/czerwiec w Muzeum Ziemi Karlińskiej to realizacja programu *Wiosna z Muzeum*. To cykl lekcji muzealnych w plenerze. Tematem przewodnim jest poznanie historii Karlina na podstawie

najstarszych zabytków architektury naszego miasta. Niestety ze względu na niekorzystną aurę pogodową za oknem nie można realizować zamierzonego celu. Stąd powyższy pomysł o wymownej nazwie MUZEUM NA WYNOS.

Nowa wystawa stała

W zeszłym roku w Muzeum Ziemi Karlińskiej miała miejsce wystawa czasowa KARLINO NA STAREJ POCZTÓWCE 3D. Ze względu na duże zainteresowanie wystawę przeniesiono do działu wystawy stałej. Tym samym zwiedzający mogą oglądać Karlinó w innym wymiarze przez cały rok.

Serdecznie zapraszamy.

muzeum.kokkarlino.pl

GAZETA MUZEALNA

Wydawca: Muzeum Ziemi Karlińskiej
Redaguje: Krystian Zalewski.

Muzeum Ziemi Karlińskiej
ul. Szymanowskiego 17
78-230 Karlinó
muzeum.kokkarlino.pl
otwarte:
wtorek - sobota 10.00 - 16.00
WSTĘP WOLNY

